

Erik Fidler bij een van zijn favorieten:
'Deze eik vertoont kenmerken van een
veteraan'

‘Met “bomentijd” komt een boom pas tot zijn recht’

Een ommetje met boomexpert Erik Fidler

‘Het mooie van deze opdracht is dat ik de bomen hier langere tijd kan volgen’, zegt Erik Fidler als we hem spreken in de buurt van station Ermelo. Hij heeft recent de knoop doorgehakt: vanaf maart 2026 gaat hij zich fulltime wijden aan zijn eigen onderneming Fidler Boomadvies. ‘Het is motiverend als je ziet dat uitgevoerde adviezen tot het gewenste resultaat leiden.’

Auteur: Hanneke Tax

Naast zijn werk als adviseur bomen bij de gemeente Utrecht is Fidler bezig met het opbouwen van zijn adviesbureau. Hij besteedt daar sinds 2018 elke week een dag aan. Met zijn jarenlange ervaring in boomverzorging en boomadvies bij Bomenwacht en verschillende gemeenten en als gastdocent bij onder meer de omencampus, heeft hij zich ontwikkeld tot allround boomadviseur. ‘Je moet je steeds blijven ontwikkelen. Hoewel ik mijn ETW heb laten verlopen, hou ik mijn bevoegdheden voor ETT, ETM en data-inspecteur bomen actueel. Recent heb ik nog mijn VETcert gehaald. Zo kan ik specialistische opdrachten aannemen voor adviesbureaus, particulieren en gemeenten of bijspringen bij capaciteitstekort.’

Jeugdfase

We maken een ommetje door een van zijn grotere projecten: het terrein van GGz Centraal

in Ermelo. Met toestemming van de beheerder wandelen we over het terrein van deze instelling. Oorspronkelijk maakte alles hier deel uit van de zorginstelling, vertelt Fidler: ‘De gemeente Ermelo knabbelt er inmiddels steeds wat vanaf en er is nu meer woningbouw. Het parkachtige terrein is aangelegd in de periode rond 1900 als instelling voor gezondheidszorg. Dat is het nog steeds, al is er aan de gebouwen en het park eromheen intussen het nodige veranderd. Er vindt momenteel renovatie en nieuwbouw plaats. Dat betekent ook extra aandacht voor de bomen in het park, waarvan vele er al in 1900 stonden.’

‘Met GGz Centraal heb ik een meerjarige overeenkomst voor de terreinen van deze instelling. Het fijne van zo’n langlopend contract is dat ik bomen langere tijd kan volgen. Nadat adviezen zijn uitgevoerd, zie ik vaak hoe bomen daar-

Creative bewoners beschilderden de uitstulping op deze 'clownsboom'.

door opbloeien. Bovendien leren we van elkaar door samen te werken met de beheerder en de aannemer. De aannemer bekijkt de bomen letterlijk vanuit een ander perspectief, terwijl ik namens de beheerder een vorm van toezicht hou op de werkzaamheden.'

Al wandelend valt ons op dat de zomereiken en beuken ruim in de meerderheid zijn. 'Honderd jaar of ouder lijkt oud, maar vooral de zomereiken zijn nog in hun jeugdfase', zegt Fidder. 'Beuken kunnen trouwens ook honderden jaren oud worden. Extra mooi vind ik dat we hier we op het terrein een paar bomen hebben die al kenmerken van de veteraanfase laten zien.'

Winterkoninkje

We komen bij een eik aan de rand van het voormalige hertenkamp, nu een stukje verruigd grasland. Als we de holte in de boom

van dichtbij willen bekijken, zet Fidder snel een stap terug. 'Zag je dat winterkoninkje? Dat zat hier te schuilen; we hebben hem per ongeluk verstoord. Dit is trouwens een van mijn favoriete bomen op het terrein. De stam is mooi hol geworden dankzij een zwam. Mensen denken soms dat een zwam betekent dat er meteen alarm moet worden geslagen. Maar het hangt volledig af van de zwam, de boom en de omgeving of er überhaupt een probleem is. Dat verouderende bomen zoals deze hun kernhout verliezen, is juist de bedoeling; dit hoort bij het verouderingsproces van bomen. In de holte wordt bovendien allerlei nieuw leven mogelijk. De nieuwe loten op de stam zijn een teken dat de boom over een goede vitaliteit beschikt.'

'Bomen hebben ons in principe niet nodig; ze zijn van zichzelf circulair', stelt Fidder. 'Wij mensen willen bomen naar onze hand zetten en

de omgeving veilig houden. Daardoor hebben bomen onze verzorging nodig. Maar we kunnen ze ook voldoende ruimte geven, zodat de omgeving geen risico loopt. Bijvoorbeeld een pad verleggen, zodat snoeien in verband met gevaarzetting niet meer nodig is.'

Hij merkt op dat men bij GGZ Centraal ook steeds meer inziet dat extensief beheer en behoud van bomen belangrijk zijn. 'Het terrein ziet er daardoor steeds minder aangeharkt uit. Mensen denken weleens dat extensief beheer een soort bezuiniging is, maar dat is een misverstand. Na extensief maaien, bijvoorbeeld, moet je materiaal afvoeren en dat brengt weer kosten met zich mee.'

Schoon, heel en veilig

Fidder volgt zo veel mogelijk de principes van natuurvolgend beheer. Gelukkig komt dat steeds meer op in Nederland, constateert hij. 'Wel worden hier meer dan in andere landen nog bomen geïnspecteerd om de omgeving schoon, heel en veilig te houden. Dat biedt echter geen garanties. Er valt bijvoorbeeld weleens een tak uit een boom die pas is geïnspecteerd. Inspectie blijft dan ook een momentopname.'

'Dat verouderende bomen hun kernhout verliezen, is juist de bedoeling; het hoort bij het verouderingsproces'

De stam van de zomereik bij het voormalige hertenkamp is grotendeels hol.

Denk bijvoorbeeld aan de seizoenen. In het voorjaar zie je of een boom goed in het blad komt, maar de honingzwam van afgelopen herfst kun je dan niet meer waarnemen. En in de winter zie je de ontwikkeling van de boomkroon het beste. Zo heeft elk jaargetijde zijn voordelen, maar geen enkel seizoen is het ideale moment.' Relativerend: 'Als je het aantal incidenten met bomen vergelijkt met die in het verkeer, zie je dat bomen maar een klein risico vormen. Incidenten met bomen vallen wel meer op door de aandacht die mensen eraan geven.'

'De vraag is of wij een boom zijn bomentijd gunnen'

Bomentijd

'Gelukkig is er steeds meer bewustwording van het belang van volwassen en oude bomen', zegt Fidder. 'Ik gebruik daarbij het begrip "bomentijd". Als mensen willen wij op basis van een veldbezoek van één middag advies krijgen over een boom die daar al honderd, tweehonderd jaar staat. De tijd die deze boom nodig heeft om zich te ontwikkelen, te herstellen en te verouderen, is van een heel andere orde. De vraag is of wij hem zijn bomentijd gunnen. Vooral in de veteraanfase: tijdens het proces van afsterven ontwikkelt de boom een kleinere kroon en nieuwe loten en verliest hij kernhout om zijn leven te kunnen voortzetten.'

Om een boom zijn bomentijd te geven, kijk je eerst wat je in de omgeving kunt doen, benadrukt Fidder: 'Kun je het kroongebied afzetten, een bankje verplaatsen of een informatiebord neerzetten in plaats van de kroon terug te snoeien? Natuurlijk zijn er omgevingen waar dat allemaal niet kan. Dan is terugsnoeien van de kroon vaak wel een goede aanpak, zodat de boom kan overleven zonder voor onveilige situaties te zorgen. Vervolgens is het belangrijk om goed voor de bodem te zorgen: het blad mag blijven liggen, er wordt eventueel mulch toegepast. Dan kan het bodemleven dat werken tot voeding, waardoor de bodemstructuur verbetert. De bodem blijft vochtiger en het schimmeln netwerk kan zijn werk doen. Zo laat je de natuurlijke kringloop het werk doen.'

'Voor deze beuk heb ik een advies opgesteld in verband met mijn VETcert-opleiding.'

'Een voorbeeld van zo'n aanpak is deze beuk, zegt Fidder tot besluit. 'Voor de gemeente Ermelo heb ik een rapport opgesteld over deze beuk naar aanleiding van mijn VETcert-opleiding. Je ziet dat de uiteinden van de buitenste takken in de lucht lijken te klauwen. Daardoor weet je dat de boom het moeilijk heeft. De gemeente kan op basis van mijn advies gerichte maatregelen treffen en de voorwaarden scheppen waaronder de groeiplaats de komende decennia vooruit kan. De eerste verbetering kun je alvast zien: de bladeren mogen blijven liggen.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!